

pressemeddelelse

fra EU's Narkotika-agentur i Lissabon

Nr. 14/2001 – 20. november 2001

OFFENTLIGGØRELSE DEN 20.11.2001 KL. 11.00 (BRUXELLES)

Årsberetning om narkotikasituationen i EU: særlig oversigt over de vigtigste tendenser

NARKOTIKA ER EN KONSTANT UDFORDRING FOR EUROPA

Men tendensen i EU går klart mod proaktive frem for reaktive strategier

I dag offentliggøres *Årsberetningen om Narkotikasituationen i Den Europæiske Union* af EU's Narkotika-agentur i Lissabon, EMCDDA. Den fremhæver den seneste udvikling på narkotikaområdet i EU og de relaterede sociale, retslige og politiske reaktioner. De vigtigste punkter er nævnt nedenfor. Særskilte pressemeddelelser fokuserer på **kokain, smitsomme sygdomme og syntetiske stoffer** og narkotikasituationen i **Central- og Østeuropa**.

Ifølge EMCDDA er narkotika en konstant udfordring for Europa. Men der er en klar udviklingstendens i EU mod en styrkelse og forbedring af narkotikapolitikken, hvor strategierne er proaktive frem for reaktive.

CANNABIS ER STADIG DET MEST PRØVEDE STOF I EU

Cannabis er fortsat det hyppigst anvendte ulovlige stof i alle EU-lande, både hvad angår langtidserfaring og nylig brug (inden for det seneste år). Langtidserfaringen blandt 15-64-årige varierer fra ca. 10% i **Finland** til 20–25% i **Danmark, Spanien, Frankrig, Irland, Nederlandene** og **Det Forenede Kongerige**. 1–9% af voksne europæere rapporterer om nylig brug, mens dette sjældent overskrider 1% for andre ulovlige stoffer.

Brugen af cannabis er større blandt yngre mennesker (15–34 år). Omkring 15% har prøvet stoffet i **Finland** og **Sverige** og mellem 28–40% i **Danmark, Spanien, Frankrig, Irland, Nederlandene** og **Det Forenede Kongerige**.

Langtidserfaring med cannabis blandt 15-16-årige varierer fra 8% i **Portugal** og **Sverige** til 35% i **Frankrig** og **Det Forenede Kongerige** ⁽¹⁾. I **Grækenland** og **Sverige** er langtidserfaringen med stoffer til inhalation (flygtige stoffer) højere end eller på niveau med cannabis for denne gruppe.

OP TIL 4% HAR PRØVET AMFETAMIN OG ECSTASY

Generelt har op til 4% af voksne i EU eksperimenteret med amfetaminer, hvor tallet nærmer sig 10% i **Det Forenede Kongerige**. Et tilsvarende antal har prøvet ecstasy.

Op til 6% af de 15–34-årige har prøvet amfetamin, ecstasy og kokain. Men i **Det Forenede Kongerige** ligger tallene for amfetaminer og ecstasy omtrent på henholdsvis 16% og 8%. Skoleundersøgelser viser, at op til 8% af de 15–16-årige har langtidserfaring med amfetaminer, mens tallet er 5% for ecstasy ⁽¹⁾. Der er stigende bekymring i EU for mulige langtidsvirkninger af

ecstasy. Den øgede brug af kokain i visse miljøer i en række lande gennemgås også (se *særskillt pressemeddelelse vedrørende kokain, smitsomme sygdomme og syntetiske stoffer*).

Ecstasy er i få tilfælde hovedstoffet for de personer, der indskrives i behandling, hvor **Irland** tegner sig for den største procentdel på 8,9%. Tallene varierer meget i forbindelse med behandling for brug af amfetaminer og er størst i **Finland** (39%), **Sverige** (17%) og **Belgien** (15%).

BRUGEN AF HEROIN ER BEGRÆNSET, MEN SKABER STORE PROBLEMER

Der rapporteres om brug af heroin hos under 1% af den voksne befolkning – men forårsager de fleste narkotikarelaterede problemer, herunder kriminalitet, smitsomme sygdomme og overdoser (se *særskillt pressemeddelelse vedrørende kokain, smitsomme sygdomme og syntetiske stoffer*).

Nye oplysninger viser stigninger i en række lande – **Grækenland, Luxembourg, Finland, Sverige** og **Det Forenede Kongerige** – men giver et stabilt billede i andre lande, såsom **Tyskland, Nederlandene** og **Østrig**. På trods af en række lokale stigninger er brugen af heroin muligvis fortsat faldende i **Spanien** og **Frankrig**.

ÆNDRINGER I PROBLEMATISK STOFBRUG OG EFTERSPØRGSLEN EFTER BEHANDLING

Det problematiske stofbrug er tilsyneladende højest i **Italien, Luxembourg, Portugal** og **Det Forenede Kongerige**, hvor mellem 5 og 8 pr. 1.000 indbyggere i aldersgruppen 15–64 år er misbrugere. **Tyskland** og **Nederlandene** ligger nederst på skalaen med to-tre pr. 1.000 indbyggere. Stiknarkomani er mindre udbredt i de fleste lande, men er på ny stigende i **Irland**. **Irske** problematiske stofbrugere er således i stigende grad udsat for narkotikarelaterede smitsomme sygdomme og overdoser. Det er dog vanskeligt at sammenligne skønnene over det problematiske stofbrug, og tallene er ikke særligt nøjagtige, hvilket gør det svært at sige noget om udviklingen.

Opiater, navnlig heroin er fortsat hovedstoffet for mellem 50% og 75% af de klienter, der indskrives i behandling i **EU**. Men der ses en faldende tendens i antallet af nye klienter, der søger behandling for brug af heroin, og en stigende tendens i antallet af brugere af cannabis og kokain.

De fleste stofbrugere i behandling er mænd med en gennemsnitsalder på 29 år. Kvinder er oftest yngre. Antallet af mænd er højere i forhold til kvinder i det sydlige **EU** (86/14 i **Italien**, 85/15 i **Spanien** og 84/16 i **Grækenland** og **Portugal**), mens der ses en større ligevægt i den nordlige del – 70/30 i **Irland** og 72/28 i **Sverige**. Det fremgår af beretningen, at "de sociale forhold for de klienter, der søger behandling, synes at blive værre, hvad uddannelse og beskæftigelse angår."

ANTALLET AF NARKOTIKARELATEREDE DØDSFALD FORTSAT STABILT

Antallet af akutte dødsfald som følge af narkotika (overdoser eller forgiftninger) har stabiliseret sig på 7.000–8.000 tilfælde årligt i **EU** i de seneste år, dog med varierende nationale udviklingstendenser. Blandt årsagerne kan være en stabilisering i antallet af problematiske stofbrugere, mindre anvendelse af risikofyldte metoder; vækst i substitutionsbehandlingen samt bedre lægehjælp. Det årlige antal dødsfald blandt **EU's** 376 millioner indbyggere er ca. halvt så stort som i **USA**, med et meget lavere indbyggertal på 270 millioner, selvom disse sammenligninger bør foretages med forsigtighed.

Tilstedeværelsen af andre stoffer sammen med heroin er almindelig i forbindelse med disse dødsfald. Akutte dødsfald forårsaget af kokain, amfetaminer eller ecstasy uden opiatere er dog sjældent forekommende i Europa. Opiatbrugere har en dødelighed, der er 20 til 30 gange højere end blandt tilsvarende aldersgrupper i normalbefolkningen. I en række lande er antallet af dødsfald blandt misbrugere faldende, delvis på grund af færre dødsfald som følge af aids.

ANHOLDELSER OG ULOVLIG NARKOTIKAHANDEL I EU

I de sidste tre år er antallet af anholdelser for narkotikarelaterede lovovertrædelser steget i de fleste **EU**-lande. Stigningen var størst i **Grækenland, Irland** og **Portugal**. I 1999 var **Belgien** og **Det**

Forenede Kongerige de eneste lande, der oplevede et fald i antallet af narkotikarelaterede anholdelser.

De fleste lovovertrædelser er forbundet med stofbrug og besiddelse af stoffer til forbrug, undtagen i **Spanien, Italien** og **Nederlandene**, hvor årsagen er ulovlig narkotikahandel. Som tidligere rapporterer **Luxembourg** om anholdelser for både stofbrug og ulovlig narkotikahandel.

CANNABIS STADIG DET MEST BESLAGLAGTE STOF

Cannabis er fortsat det mest beslaglagte stof i de enkelte **EU**-medlemsstater, undtagen **Portugal**, hvor heroin er det mest beslaglagte stof. Cannabis er det stof, der beslaglægges hyppigst i **Finland** og **Sverige**, efterfulgt af amfetamin. **Det Forenede Kongerige** tegner sig for de største mængder beslaglagt amfetamin, ecstasy og lsd i **EU**.

I 1999 beslaglagdes over syv tons heroin i **EU** – heraf en tredjedel i **Det Forenede Kongerige**. **Grækenland, Frankrig, Irland, Nederlandene** og **Østrig** rapporterede om markante fald i mængderne af beslaglagt heroin, mens de beslaglagte mængder steg betydeligt i **Spanien** og **Italien**. Antallet af beslaglæggelser af ecstasy steg i alle **medlemsstater** i 1999, undtagen **Belgien** og **Luxembourg**. Siden 1997 har de beslaglagte mængder været stigende i **EU**, undtagen i **Irland** og **Østrig**. Der var flest stigninger i **Tyskland, Grækenland, Portugal, Finland, Sverige** og **Det Forenede Kongerige**.

Spanien tegner sig fortsat for det største antal beslaglæggelser af kokain. Det samlede antal beslaglæggelser af kokain steg støt i **EU** fra midten af 1980'erne, men syntes at stabilisere sig i 1999. Beslaglæggelser af lsd er mindre hyppige i **EU**. I 1999 faldt mængderne overalt, undtagen i **Grækenland, Østrig, Portugal** og **Det Forenede Kongerige**.

MERE MÅLRETTEDE FORANSTALTNINGER

Narkotikaforebyggelse i skoler har topprioritet i alle **medlemsstater**. Ung-til-ung-initiativer foretrækkes, men er vanskelige at praktisere. Ifølge beretningen er der en stigende accept af, at eleverne *faktisk tager stoffer*. "Dette var noget, man tidligere i høj grad benægtede, fordi skolerne var bange for at skade deres omdømme."

Efterspørgslen efter substitutionsbehandling er stadig høj i mange lande, eksempelvis blandt gravide kvinder. Buprenorfin foretrækkes frem for metadon – da det forårsager færre neonatale problemer. Der lægeordineres fortsat heroin til misbrugere på selektiv basis i **Det Forenede Kongerige**, ligesom der er indledt forsøg i **Nederlandene** og snart bliver det i **Tyskland**. Ifølge beretningen er det "med hensyn til begrænsning af kriminaliteten, forbedring af sundhedstilstanden og social integration bevist, at denne behandlingsform er effektiv for meget dårligt stillede stofbrugere." Stoffri behandling er fortsat dominerende i **Grækenland, Finland, Norge** og **Sverige**.

Afprøvning af piller - hovedsageligt syntetiske stoffer - i natklubber eller ved "dance"-arrangementer er indført i **Spanien, Nederlandene** og **Østrig**. Af en nylig undersøgelse udført af **EMCDDA** fremgår det, at pilleafprøvning kan være en effektiv advarsel mod uventede og farlige virkninger af såkaldte "partystoffer". Uddannelse af natklubpersonale, chill-out-faciliteter (afkølingssteder) og interaktive websteder er eksempler på nye skadesbegrænsende foranstaltninger, som indføres i **EU**.

Stofbrug i fængsler er fortsat et stort problem. I en række medlemsstater beretter over halvdelen af de indsatte om langtidsbrug af et ulovligt stof. Problematisk og/eller intravenøse stofbrugere udgør muligvis halvdelen af de indsatte i nogle fængsler. Det skønnes, at mellem 180.000 og 600.000 stofbrugere passerer gennem **EU's** fængselssystemer hvert år. En nylig rapport fra **EMCDDA** fremhævede store forskelle inden for **EU** og fængslerne imellem, hvad angik forebyggelse og behandling af stofbrugere.

MERE PROAKTIVE FORANSTALTNINGER

Narkotika-agenturets formand Mike Trace (Det Forenede Kongerige) siger, at "beretningen fremhæver en klar udviklingstendens i EU mod en styrkelse og forbedring af narkotikapolitikken, hvor strategierne er proaktive frem for reaktive". Han udtaler, at "EU's narkotikahandlingsplan (2000–2004) med de seks målsætninger er et stort skridt fremad på fællesskabsplan i bekæmpelsen af narkotika, hvor **medlemsstaterne** udviser et stærkt engagement". Her tilskyndes medlemsstaterne til at etablere og styrke nationale koordineringsmekanismer med det formål at tackle narkotikaproblemet ved hjælp af en "global, tværfaglig, integreret og afbalanceret strategi."

På nationalt plan har syv **medlemsstater** i løbet af de sidste to år vedtaget en form for strategi, plan eller politisk erklæring, der beskriver deres mål.

Georges Estievenart, Narkotika-agenturets administrerende direktør, siger: "De mangesidige narkotikaproblemer kræver mangesidige foranstaltninger som led i en koordineret langsigtet strategi. Det er opmuntrende at se så mange **medlemsstater** samarbejde inden for EU's rammer...". Han tilføjer, at "videnskabelige vurderinger og evalueringer er afgørende, hvis vi skal være på forkant med problemet...og hvis vi ønsker at afhjælpe det. **EMCDDA** spiller en stadig større rolle i takt med, at datamængden på området fortsat vokser ligesom beslutningstagernes efterspørgsel efter klare og præcise analyser."

"I år er der sket en betydelig forbedring af kvaliteten og sammenligneligheden af dataene fra **medlemsstaterne**", bekræfter **G. Estievenart**. For at fremme denne udvikling indføres der nu fem epidemiologiske nøgleindikatorer på EU-plan i agenturets regi. Med disse standarder kan EU-landene foretage en harmoniseret vurdering af omfanget og virkningerne af stofbrug og konsekvenserne heraf.

Noter til redaktører:

(¹) Tal fra det europæiske skoleundersøgelserprojekt (ESPAD).

I år tilbyder EMCDDA et særligt websted: **Årsberetningen 2001 online** på adressen <http://annualreport.emcdda.org> eller <http://emcdda.kpnqwest.pt> Årsberetningen og andre pressemeddelelser kan downloades fra webstedet som PDF-filer på 12 sprog (11 EU-sprog + norsk).

Kontaktperson: Kathy Robertson, Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug (EONN), Rua da Cruz de Santa Apólonia 23–25, PT-1149-045 Lisboa, Portugal
Tlf.: ++ 351 21 811 3000 • Fax: ++ 351 21 813 1711
2001 Annual report online: <http://annualreport.emcdda.org> eller <http://emcdda.kpnqwest.pt>